

Klimat- och näringslivsdepartementet
c/o Miljöprövningsenheten
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.me.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten

Er beteckning: KN 2025/01872

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet föreslår ändring i Miljöbalken (MB) så att det inte längre ska vara förbjudet att pröva kärnteknisk verksamhet längs kusten på samma sätt som det är idag. Det möjliggörs genom att ändra lagtexten i 4 kap. 3 och 4 §§ MB. Det innebär att områden som utgör riksintressen för högexploaterade kuster och obrutna kustområden ska kunna prövas för kärnteknisk verksamhet.

Länsstyrelsen Kalmar län avstyrker förslaget till ändringar av 3 § och 4 § i 4 kap. MB. Vi bedömer att:

1. Förslaget inte är tillräckligt utrett, vilket gör det så svårt att få ett helhetsgrepp om sammanvägda konsekvenser
2. Specifika värden och livsmiljöer i Kalmar län kommer att påverkas negativt

Bakgrundsinformation

Målen för ändringen utifrån promemorian är att förbättra möjligheten att etablera kärnkraft för att minska klimatpåverkan och öka tillgången på el. Regeringen vill också förbättra förutsättningarna för marknadens aktörer att driva på utvecklingen av ny teknik och att investera i ny kärnkraft. Ge bättre möjligheter att optimera kraftsystemet både tekniskt och ekonomiskt. Skapa förutsättningar för att kunna placera elproduktion där den gör bäst nytta för att resurseffektivt bygga ett välfungerande kraftsystem.

Förslaget inte är tillräckligt utrett

Länsstyrelsen saknar en konsekvensanalys för de värden som finns inom de aktuella områdena i förhållande till det intresse som lyfts i promemorian. Områdena omfattas idag av flera olika riksintressen som har stor betydelse för såväl samhället i stort som för enskilda. I Kalmar län finns unika natur- och kulturvärden/miljöer som gynnar friluftslivet och är en förutsättning för besöksnäringen i länet.

Det är svårt att få en bild av de sammanvägda konsekvenserna av samtliga förändringar som föreslås av lagstiftningen gällande kärnkraft. Detta då det den senaste tiden kommit ett flertal olika remisser om förändring av lagstiftning kopplats till kärnkraft. Detta skapar en osäkerhet kring vilken form och typ av prövning som kommer att ske framöver och under vilka förutsättningar olika ställningstaganden kommer att ske.

Länsstyrelsen har tidigare i flera sammanhang påtalat behovet av en mer utförlig utredning och en samlad översyn av bestämmelserna i 3 och 4 kap Miljöbalken. Ett exempel på det är en tidigare utredning från 2025 "Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning, SOU 2025:7" där gjorde regeringen bedömningen att de geografiska begränsningarna i 4 kap. miljöbalken avseende kärntekniska anläggningar på nya platser längs med kusterna behöver ses över. Regeringen slår dock samtidigt fast att "En sådan översyn kräver fortsatt utredning och konsekvensanalys", vilket inte har rymts inom ramen för dess uppdrag och tid för utredning av konsekvenserna av en sådan justering inte har varit möjligt att göra inom utsatt tid. Kärnkraftsprövningsutredningen lämnade alltså frågan öppen i avvaktan på fortsatt utredning. Nuvarande förslag saknar en sådan konsekvensanalys.

Författningsförslaget gör ingen skillnad på de obrutna kustområdena i 4 kap. 3 § MB där kärntekniska anläggningar inte komma till stånd eller de högexploaterade kustområdena i 4 kap. 4 § MB inom vilka kärntekniska anläggningar endast får komma till stånd på platser där det redan finns motsvarande anläggningar. Detta trots att de obrutna kustområden som en följd av regleringen saknar storskaliga industrier.

Specifika värden och livsmiljöer i Kalmar län kommer att påverkas negativt

Inom området finns betydande värden som innebär att trots att förbudet i 4 kap. 3 § MB tas bort kommer göra det svårt med nya etableringar av kärntekniska anläggningar inom detta område.

Hela poängen med riksintresset för obruten kust i 4 kap. 3 § MB är att det rör sig om områden som är relativt opåverkat av tätorter och industri. Jämfört med att placera anläggningarna i närheten av befintlig kärnkraft kommer anläggande av nya kärntekniska anläggningar inom de opåverkade områdena öka behovet av markanspråk för överföringsledningar för att kraften ska nå energianvändarna. Anläggande i dessa områden kommer därför ha stor negativ påverkan på ytan obruten kust.

Anläggande och drift av kärntekniska verksamhet är också ytkrävande då det förutsätter att ett flertal kringverksamheter skapas som till exempel högspänningsledningar, infrastruktur för transport (vägar och hamnar), hårdgörande av verksamhetsytor och parkeringar med mera. Det ytkrävande ianspråktagandet riskerar att påverka värdena inom dessa områden. Dessutom kommer ytan obruten kust minska.

Hela Ölands ostkust och större delen av dess västkust är dessutom grunda och saknar naturligt det vattendjup som krävs för den typ av hamnar som behövs. Att spränga fram en ny hamn i dessa områden riskerar att få stor negativ påverkan på de grunda värdefulla kustekosystemen som redan är stressade till följd av övergödning med mera.

Samlokalisera nära befintlig kärnkraft

Kalmar län har redan en väl etablerad organisation och den infrastruktur som krävs för kärnteknisk verksamhet, inklusive hamn, kylvattenintag, elnätsanslutningar och skyddsområden vid Simpevarpområdet. En ny lokalisering av kärnkraftsverksamhet längs Kalmar läns kust skulle kräva helt att nya beredskapszoner fastställs. Det innebär att nya planer och ny organisation för beredskap behöver byggas upp. Länsstyrelsen bedömer därför att det är lämpligare att samlokalisera nya kärntekniska verksamhet nära befintlig kärnkraft. Förutom att det skulle vara lämpligare ur

beredskapssynpunkt skulle det minska behovet av nya ingrepp i natur- och kulturmiljö och samhällsstruktur.

Övriga synpunkter

Länsstyrelsen vill lyfta fram att det skulle kunna finnas andra sätt att göra det möjligt att uppföra kärntekniska anläggningar inom aktuella områden. Det skulle exempelvis vara möjligt att lämna dispens från förbudet i 4:3 och 4 MB i samband med regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17:1 MB eller vid godkännande av kärnteknisk anläggning (i enlighet med *"Utkast till lagrådsremiss - En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar"*). För mindre anläggningar som inte omfattas av regeringens godkännande eller tillåtlighetsprövning skulle det kunna prövas i med miljöprövningen. Dispensen ska endast kunna ges om det finns ett särskilt nationellt intresse för den aktuella kärntekniska anläggningen och under förutsättning att det är klarlagt att etablerandet inte äventyrar den långsiktiga mark- och vattenanvändning som respektive förbud avser skydda.

Länsstyrelsen vill lyfta fram att en möjlig framkomlig väg skulle vara att, i stället för att ta bort generellt förbud, peka ut områden där man ser att etablering av kärntekniska anläggningar skulle vara möjlig. På motsvarande sätt såsom man hanterar frågan inom havsvind.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Allan Widman med samhällsplanerare Sayf Noel som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsråd Johan Blom, avdelningschefer Ana Norlén och Martin Unell samt enhetschef Pär Hansson, Oskar Feltenstedt, krisberedskapsenheten, David Hjortenkrans, vattenenheten, Tomas Järnetun, naturskyddsenheten, Lotta Bohman, miljöenheten, Daniel Tedenlind, kulturmiljöenheten, Robert Dobak och Ted Kransby, samhällsbyggnadsenheten medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.